

KIADJA AZ »ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET«

Megjelenik egyelőre minden hó közepén.

AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj:

Égész évre 120 Korona, fél évre 60 Korona.

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.

Szerkesztőség: Budapest, Földmív. minisztérium (V., Országház-tér II. sz., II. em.).
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Patria” r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: Hivatalos rész. — Újabb rendelet a halászati haszonbérékről. *Simonffy.* — Gyakorlati tapasztalatok tógazdaságok köréből. (Folyt.) *B. B.* — Természetes pontyáplálék olcsó termelése. *Dr. Hankó Béla.* — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek. — Hivatalos árjegyzés. — Hirdetések.

HIVATALOS RÉSZ.

A m. kir. minisztériumnak 8722/1922. M. E. sz. rendelete *)

a halászati jogok haszonbérletével kapcsolatos rendelkezések kiegészítéséről és módosításáról.

A m. kir. minisztérium a halászati jogok haszonbérletével kapcsolatos rendelkezéseket az 1922. évi XVII. t.-c. 6. §-ában nyert felhatalmazás alapján következőképpen egészíti ki és módosítja:

1. §. Halászati haszonbérlet után a haszonbért az 1922/23. haszonbérleti évre is általában a haszonbérleti szerződés rendelkezései szerint kell megfizetni. Olyan haszonbérlet esetén azonban, amelynek haszonbérlet jogszabály, hatósági rendelkezés, bírói határozat, vagy bírói, avagy bíróságon kívüli egység az 1921/22. haszonbérleti évre nézve a haszonbérleti szerződés rendelkezéseitől eltérőleg állapítja meg, az 1922/23. haszonbérleti évre is az ekként megállapított haszonbér jár.

Egyebekben a 9291/1921. M. E. szám alatt kiadott (Budapesti Közlönynek 1921. évi 261. számában kihirdetett) rendelet rendelkezéseit a következő szakaszokban foglalt eltérésekkel az 1922/23. haszonbérleti évre is megfelelően kell alkalmazni.

2. §. Az 1. §. 2. bekezdésében hivatkozott 9291/1921. M. E. számú rendelet 2. §-a alapján a halászati haszonbérlet újabb megállapítása céljából előterjeszhető kérelem esetében a bíróság bármelyik fél kívánságára köteles a fizetendő haszonbért bizonyos mennyiségű pontyhalnak a haszonbérlet esedékessége napját megelőző hét szerint igazodó mindenkor pénzügyi egyenértékében megállapítani.

3. §. A 2. §-ban említett pénzügyi egyenértékét más kikötés hiányában az édesvízi élő nagy és kicsiny pontyok kis eladásnál a helyi piacon, ilyenek nem léteben a budapesti vásárcsarnokokban a haszonbérlet esedékessége napját megelőző héten kialakult áraiból kell kiszámítani akként, hogy úgy a kis pontyok mint a nagy pontyok áraiból külön-külön kiszámított átlagának középértékét kell venni.

A budapesti vásárcsarnokokban kialakult pontyárak középértékének az előző bekezdésben említett kiszámításánál Budapest Székesfőváros Vásár és Vásárcsarnokainak igazgatósága által hetenkint kiadott hivatalos árjegyzésben a vásárcsarnokokban kis eladásnál az

édesvízi élő nagy és kicsiny pontyra nézve az esedékesség napját megelőző héten jegyzett árak az irányadók.

4. §. Az 1922. évi december 31. napja után kötött haszonbérleti szerződésekben megállapított haszonbérletnek az 1922/23. gazdasági évre újabb megállapítását kérni nem lehet.

Hatálytalan a felek olyan megállapodása, mellyel a haszonbérlet újabb megállapításának kérelmezését kizárták.

5. §. A 9291/1921. M. E. számú rendelet 7. §-ában hivatkozott 6270/1921. M. E. számú rendelet 21. és 22. §-a az 1922/23. haszonbérleti évre a következő eltérésekkel nyer megfelelő alkalmazást:

Abban az esetben, ha a haszonbérlet élőpontyban való újabb megállapítása a szerződés megkötésekor érvényben volt haszonbérlettel az akkori árak szerint felérő pontymennyiségnek 40%-ánál nagyobb mennyiség alapján történt, vagy a határozott pénzügyi összegben megállapított haszonbérlet az említett 40%-os élő pontymennyiségnek a 3. § szerint számított egyenértékét meghaladja, a haszonbérlet a jogerős bírói határozat közlésétől számított 30 napon belül az elsőfokon eljáró bíróságnál bejelentheti, hogy a haszonbérlet emelése miatt a bírósági határozat jogerőre emelkedésekor folvóló haszonbérletit évet követő haszonbérletit év végére a haszonbérletitől eláll.

Ha az újonnan megállapított haszonbérlet az előző bekezdésben említett 40%-os pontymennyiség egyenértékénél alacsonyabb, akkor a jogerős bírósági határozat közlésétől számított 30 napon belül a haszonbérletbeadó van jogosítva a haszonbérletitől az 1. bekezdésben körülírt haszonbérletit év végére való elállását a bíróságnál bejelenteni.

A haszonbérlet elállása esetében a bíróság a jogerős határozatot a jelen §-ban említett 40%-os pontymennyiséget meghaladó haszonbérlet megállapítás tekintetében hatályon kívül helyezi.

6. §. Ha a haszonbérletbe adott halasvíz egy része a békeszerződésben megállapított új országhatár következtében idegen állam területéhez csatoltatott, a halasvíznek a magyar állam területén maradt részére vonatkozólag a haszonbérletet mind a haszonbérletbeadó, mind a haszonbérlet az 1922/23. haszonbérletit év végére a községi előjárás, vagy a kir. járásbírói útján a másik szerződő félhez 6 hónappal előbb intézett nyilatkozattal felmondhatja, ha a halasvíz az új államhatár következtében a szétdarabolással összefüggésben álló bármely oknál fogva jelenlegi állapotában okszerűen nem használható.

7. §. Ez a rendelet a kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1922. október hó 23. napján.

Gróf Bethlen István s. k.
m. kir. miniszterelnök.

*) Megjelent és kihirdetett a „Budapesti Közlöny” 1922. évi november hó 7-i 255. számában.

Újabb rendelet a halászati haszonbérekről.

Lapunk hivatalos részében egész terjedelmében közölt 8722/1922. M. E. sz. rendeletet tagtársaink érdekeire való tekintettel szükségesnek tartjuk némely részleteiben közelebről ismertetni s annak bizonyos alapvető és lényeges rendelkezéseit magyarázatokkal kísélni.

Miután a gazdasági viszonyok (konjunkturák) a mult-hoz képest alig változtak, sőt méltán mondhatni, hogy azok a mult-hoz képest még rendkívüliebbé váltak, nagyon is szükségesnek mutatkozott, hogy azok a rendkívüli intézkedések, amelyeket a halászati haszonbérletekkel kapcsolatos jogviszonyok szabályozása iránt a kormányhatalom a multban életbeléptetett, a törvény korlátai között, a jelen viszonyok által indokolt módosítás és kiegészítésekkel a folyó 1922/23. haszonbérleti évre is kiterjesztessenek.

A legújabb rendelet tehát általánosságban a halászati jogok haszonbérletével kapcsolatos rendelkezésekről szóló s lapunk 1921. évi november 15-iki 21—22. számában ismertetett 9291/1921. M. E. sz. rendeletben foglalt szabályok alkalmazását az 1922/23. haszonbérleti évre is előírja. Ezen az alapon a haszonbérnek az 1922/23. haszonbérleti évre való újabb megállapítását tehát a 9291/1921. és a jelen M. E. rendelet korlátai között ma is lehet kérni.

Az új rendelet azonban a tavalyit sok tekintetben módosította.

Ilyen a rendelet 2. §-ában foglalt az a lényeges módosítás is, mely szerint a „halászati haszonbér megállapítása céljából előterjeszhető kérelem esetében a bíróság a felek bármelyikének kívánságára köteles a fizetendő haszonbért bizonyos mennyiségű pontyhalnak a haszonbér esedékessége napját megelőző hét szerint igazodó mindenkori pénzbeli egyenértékében megállapítani“.

Elismerése ez a szabály annak a valóságnak, hogy a pénz manapság már nem értékmérő, hanem csak fizetési eszköz. Értékmérő a hal, a termény, amelyet pénzbeli egyenértékben fejezünk ki s mint haszonbért így rovunk le.

Lényeges tudnivaló, hogy a kérelem milyen feltételek mellett terjeszthető elő? E feltételek és az eljárás szabályai a tavalyi 9291 M. E. sz. rendeletben foglaltatnak. Ezek között legfontosabb az időbeli feltétel.

A 9291/1921. M. E. sz. rendelet 2-ik §-a szerint a kérelem a felek bármelyike által a haszonbérleti (1922/1923. évi) év vége előtt legalább egy negyedévvvel terjesztendő elő. Az új rendelet felületes átolvasása mellett bárki azt hihetné, hogy ezek szerint a kérelem az 1922/23. haszonbérleti évre 1923. évi június 30, illetve ha a haszonbérleti év december 31-én végződik, az esetben szeptember 30-ig terjeszthető elő.

Nyomatékosan felhívjuk olvasóink és az érdekeltek figyelmét arra, hogy ez az új, 8722/1922. M. E. sz. rendelet, amint a szövegből olvasható, az 1922. évi XVII. t.-cikk (Indemnítási törvény) 6. §-ában nyert felhatalmazás alapján adatott ki. A törvénynek ez a 6. §-a felhatalmazza a kormányt, hogy a kivételes hatalom alapján kibocsátott rendelkezéseket (mint amilyenek a 9291/1921. M. E. sz. rendeletben foglaltak) a gazdasági élet teljes visszaállítására irányuló átmeneti idő tartama alatt ideiglenesen hatályban tarthassa és a szükséghez képest módosíthassa vagy kiegészíthesse.

Az említett szakasz 2-ik bekezdése szerint a kormánynak ezirányban tett rendelkezései (rendelete) az idézett törvencikk „életbelépésétől számított hat hónap elteltével hatályukat veszti“. Miután pedig az említett

törvencikk kihirdetése napján, vagyis 1922. évi augusztus 11-én lépett életbe, ennélfogva a 8722/1922. M. E. sz. rendelet hatálya 1923. évi február hó 11-én megszűnik. Egyelőre tehát, a teljes biztonság okából tanácsos, hogy az 1922/23. évi haszonbér újabb megállapítása iránt, már a jelzett időpontig beadassanak a kérelmek.

Helyénvalónak tartjuk azonban mindjárt megjegyezni, hogy ennek a határidőnek a betartása csupán a kérelem beadására, illetve a kereset folyamatbátételére nézve fontos, mert máskülönben az említett törvény 6. §-ának utolsó bekezdése szerint, a rendelet „rendelkezéseit a hatályosságuk tartama alatt keletkezett viszonyok rendezésére (végrehajtására) hatályon kívül helyezésük után is alkalmazni kell“.

Az új rendelet 3. §-a a halegyenérték kiszámításának módját írja elő. Erre a pontra nézve csupán azt jegyezzük meg, hogy a hivatalos árjegyzés a budapesti központi vásárcsarnok igazgatóságánál szereshető és tekinthető be és hogy egyébként annak árait lapunk egyszer havonta kivonatossan közölni is szokta.

Az új rendelet 5. §-a a bérlettől való elállás szabályait módosítja, ugyanis, ha a bíróság által a haszonbérnek élőpontyban való megállapítása a szerződés megkötésekor érvényben volt haszonbérrel számítva, az akkori árak szerint felérő pontymennyiségnek 40 százaléknál nagyobb mennyiség alapján történt (illetőleg ha ez a 40%-ot meghaladja), abban az esetben a bérlettől, a bírósági határozat jogerőre emelkedésekor folyó haszonbérleti évet követő haszonbérleti év végére úgy a bérlő, mint a bérbeadó elállhat.

A rendelet 6. §-a szerint a haszonbérletet, ha azt a békeszerződésben megállapított új országhatár szétdarabolja s e miatt az okszerűen nem művelhető, a felek bármelyike felmondhatja.

Simonffy.

Szerkesztő megjegyzése. A kérelem beadásának időpontját illetőleg, az e tekintetben esetleg fennforgó aggályokat, tudomásunk szerint, egy most készülő törvény el fogja oszlatni.

Gyakorlati tapasztalatok tógazdaságok köréből.

(Folytatás.)

Írta: B. B.

Tájékozássul felemlítem, hogy 2,5—3 kilós háromnyaras pontyok az augusztusi meleg napokon darabonként és naponként 8—10 dkg. takarmányt is felvesznek. Véleményem szerint kockázatos dolog volna, hogy a napi adagot még ezenfelül is fokozzuk; elégedjünk meg azzal az eredménnyel, hogy halaink a 8—10 dekás napi adagot néhány héten át tisztán elfogyasztják, mert a túlhajtott takarmányozás — kivált tengeridarával — esetleg a halhús elzsírosodását okozhatja, amit a fogyasztók tekintélyes része nem fogadna szívesen.

Miután a takarmányozás nagy anyagi befektetéssel jár, okvetlenül szükséges, hogy az etetőhelyek ellenőrzését a vizsgálószákkal megbízható emberek végezzék; ellenkező esetben a takarmány egy része könnyen kárba vesztet. Az élelmiszerek és takarmányok mostani nagy ára mellett mindenestre meg kell fontolni és alaposan ki kell számítani, hogy a háromnyaras pontyok mesterséges takarmányozása kifizetődik-e? Véleményem szerint a következő számítás mellett nem csatlódhatunk.

Egy kg. halhúsnövedék előállításához 3 kg. mesterséges takarmányt számítunk; ha ennek ára az előkészítés és adagolás költségeivel együtt a halért várható bevétel 60%-ánál nem tesz ki többet, úgy érdemes a takarmányozást kockáztatnunk; mert legrosszabb esetben, rendkívüli kedvezőtlen körülmények bekövetkezése esetén sem fizetünk rá. Ennél kisebb haszon remélhetősége esetén azonban nem érdemes a mesterséges etetést megkockáztatni. E helyett csak az egy- és kétnyaras halakra korlátozzuk a takarmányozást; igyekezünk minél kisebb területen lehetőleg nagymennyiségű, erőteljes, egy-kétnyaras tenyészanyagot nevelni mesterséges etetéssel; az így megtakarított tóterületeken is tartunk aztán természetes táplálékon háromnyaras pontyokat s törekedünk a természetes táplálék állandó fejlődését egész nyáron át folytatott víztrágyázással, agyagpép kiszórásával és a vízfeletti növényzet irtásával biztosítani. Ezen esetben a tavak termőképességének arányában kataszteri holdankint 100—120—160 db kétnyaras pontyot helyezhetünk ki.

IX. A lehalászásról. Az őszi lehalászásnál általában az a szabály, hogy először az eladásra kerülő, többnyire háromnyaras- és nagyobb egyedsúlyú kétnyaras pontyokat halásszuk le, hogy azok egy részét minél előbb piacra adhassuk. Olyan tógazdaságban tehát, melyben a felsőbb fekvésű tavak lecsapolt vizét az alsóbb tavak megtöltésére kell felhasználnunk, már a benépesítést úgy kell irányítanunk, hogy a piaci árú nagyrésze az alsóbb tavakban nevelődjék.

A pontyivadék lehalászását rendszerint október végén — november elején kezdjük meg, ha az időjárás $+4^{\circ}$ -nál nem hidegebb és $+15^{\circ}$ -nál nem melegebb a nappali órákban. Ha váratlanul hideg időjárás áll be, úgy célszerűbb az ivadék lehalászását abbahagyni és a tavat annyira feltölteni, hogy az anyagárkokban 120—140 cm. magas víz legyen, semhogy a hideg időben is erőszakoljuk a lehalászt és kitegyük az ivadékot a meghűlés okozta betegségeknek. Túlságosan korán azért nem tanácsos az ivadékot lehalásznunk, mert a telelőkben — minden elővigyázat mellett is — sohasem érzi olyan jól magát, mint a tóban s ha ráadásul még hosszú tél is következik, 5—6 hónapig kénytelen a telelőkben maradni és tavasszal elgyengülve kerül kihelyezésre.

A két- és háromnyaras pontyok lehalászásánál a körülményekhez képest, kétféle hálót használunk. Ha ugyanis a tóban sok apró szeméthal- és compóivadék van, úgy eleinte 3—4 cm.-es szembőségű hálót használunk húzásra s azt lassan húzzuk végig az anyagárkon, néha meg is állunk rövid időre, hogy az apró halaknak idejük legyen a hálózemekeken átbujni. Ez esetben csakis nagy halakat kapunk a hálóba, melyeknek osztályozását s megolvasását nem lassítja meg a sok apróság szétválogatása. A sűrűszemű hálót csak a lehalászás vége felé vesszük használatba, amikor nagy hal már csak elvétve kerül a hálóba s valamennyi munkás az apróhal szétválogatásával foglalkozhat az osztályozóasztalokon.

Ha valamely tóban igen sok apró fehérhal, kárász, sügér, esetleg compóivadék van, aminek szétválogatása sok időt venne igénybe, célszerűbb az apróságot mindenestől külön telelőbe hordatnunk és a szétválogatást a lehalászás befejezte utáni időre halasztanunk. Régebben az ilyen apró szeméthalat elásták, vagy a patakba öntötték, mint értéktelen anyagot. A mostani drágaságban azonban igen kifizeti magát ennek a kiválogatása is; mert az ilyen, el nem adható apró hal

megfőzve és korpával keverve kitűnő takarmányt ad sertések számára.

Olyan tóban, melynek anyagárkában sok iszap van, a háló alsó inába, a két kötél közé, egymástól 2—2.5 méter távolságban, 5 cm. átmérőjű és 20 cm. hosszú sáscsomókat teszünk, hogy az alsó in ne vágódjék mélyen az iszapba.

Ha a tóban kevés apró hal van, de sok süllőivadék várható, úgy mindjárt kezdetben a $1\frac{1}{2}$ —2 cm.-es szembőségű hálót vesszük használatba. A háló kihúzása után először a süllőket szedjük ki, amelyek — ha szákkal nem zavartatnak — rövid idő múlva a felszínre vergődnek. A süllőket, kivált a süllőivadékot a „süllőtartó hálóban¹⁾ a közeli patakban, vagy a szomszéd tó vizében kell elhelyezni, hol magukat az iszaptól megtisztítják s estefelé felfrissülve jutnak a telelőbe. Süllőtartó háló helyett lehet 1 méter széles, 2 méter hosszú, 45 cm. magas, lécből készült ketrecet is használni, melyet a szomszéd tóban egy gyerek hosszú zsinegen lassan ide-oda húzgat, hogy a víz benne folyton felújuljon.

Pontyivadék lehalászásánál szinte nélkülözhetetlen eszköz az „osztályozó asztal²⁾”. Sok tógazda ellenzi ennek az igen praktikus eszköznek használatát és annak tulajdonítja az ivadék későbbi pusztulását. Az bizonyos, hogy ha eltűrjük azt, hogy az osztályozó asztalra 5—6 tele kosár vegyes apró halat halmozzanak fel, s a pontyivadékot csak úgy sárosan, ahogyan a hálóból kikerült, válogatták bele a kosárba s azt színültig megrakják az ivadékkal, akkor nincs mit csodálkoznunk azon, hogy az ivadék elgyengülve, részben lenyúzott oldalakkal s törött gerinccel kerül a telelőbe.

Ha azonban ügyelünk arra, hogy az asztalra két félkosárnál több halat egyszerre ne borítsanak ki, a halat 2 vödör tiszta vízzel azonnal leöntsék, az ivadékot az asztal két végénél vizes kádba állított kosárba tegyék s mihelyt egy kosárban 20—25 kgr. gyűlt össze, azt azonnal lemázsálják és a szállító kádba öntsék, (melynek vizét minden fordulónál megújítják), úgy az ivadék alig fog szenvedni munka alatt.

(Vége köv.)

Természetes pontytáplálék olcsó termelése.

A pontyok etetésére használt lisztes magvak árának horribilis emelkedése gondolkodóba ejti a halasgazdákat s nem egy tógazdaság van, mely a takarmány nagy ára miatt vagy egyáltalán nem, vagy alig eteti halait. Ezzel kapcsolatban az elmaradt halhústöbblettermelés érzékenyen érezteti hatását a tógazdaságban. Különösen azok a tógazdaságok érzik a pontytakarmány nagy árának nyomását, amelyeknek tavaiban a természetes haltáplálék amúgy is gyér szokott lenni. Meddő tavunk, vagyis olyan, melyben természetes viszonyok között természetes haltáplálék nem, vagy alig fejlődne, csonka országunkban nincsen; de van azért sok olyan halasztavunk, amelynek természetes halhúshozama igen cse-

¹⁾ 120 szem hosszú, 60 szem széles, 2 cm. szembőségű háló, hosszában két rúdra fűzve, 80 cm. hosszú vaspánttal a rudak végén, melyekre a háló keskeny része felfűzetik.

²⁾ *Osztályozó asztal.* 3 méter hosszú, belül 100 cm. széles, feneke 80 cm. magasban van a föld felett; oldalai 20 cm. magasak. A fenék $\frac{3}{4}$ "-os, az oldalak $\frac{1}{4}$ "-os deszkából, a lábak keményfából készülnek. A fenéken 4—5 sorban 17 mm. átmérőjű, kiégetett lyukak vannak 10 cm. távolságban egymástól. Két keskeny oldalán 25 cm. széles, rovatba illő, kihúzható deszkaajtó; egyik hosszanti oldalának közepén 10 cm. mély ívalakú bevágás a halhordó kosarak méretének megfelelően.

kély, amelyekben tehát aránylag kevés természetes pontytáplálék fejlődik.

Ismeretes dolog, hogy a tóban a legfontosabb szerepet a természetes haltáplálék vízsi és bár etetéssel a természetes húshozamot (általában) megháromszorozhatjuk, a húshozam alapját mégis mindig a természetes haltáplálék adja meg. Ismeretes az is, hogy csak akkor érdemes a mesterséges táplálékot növelni, ha a természetes táplálék szaporítását is szem előtt tartjuk, mert ha a természetes táplálék állandó mennyiségű marad, bármily sok mesterséges tápanyagot öntünk is a tóba, nagyobb eredményt ezzel el nem érhetünk. Mert azok az emésztő enzimek, amelyek a ponty által elnyelt apró állatkákban vannak, föltétlenül szükségesek a felvett tápanyagok megemésztéséhez és felhasználásához. Minthogy tehát a természetes táplálék jelenléte a pontyok jó egészségének és gyors növekedésének szempontjából nélkülözhetetlen, nem lesz érdektelen *Berbig Ottó* eljárásának ismertetése, mellyel a természetes haltáplálékot igen olcsón és igen nagy tömegben tenyészthetjük. Mint természetes pontytáplálék, elsőrendű fontossággal bírnak a köleskásaszemtől egész a lencseszem nagyságáig növekvő bolharákok (*Daphnia pulex*), melyek minden állóvízünkben igen közönségesek. Ezek a vízben lebegő életet élő apró rákokcskák, minden aránylag meleg, kövér iszappal bíró és növényzettel is rendelkező álló vízben, tócsában, mocsárban, árokban és tóban április közepétől októberig óriási mennyiségekben tenyésznek. Egy bolharákpárocskától kedvező körülmények mellett egy nyáron át kb. 12.000.000 utód fejlődik. Az óriási szám s az állatkák tömege tehát jól pótolhatja kicsinyiségüket. Fejlődő pontyoknak nélkülözhetetlenek, de még a 3—4 kg.-os pontyoknak is igen jó tápanyagul szolgálnak.

Nagyban tenyészthetjük őket a következő berendezéssel: Vízet át nem eresztő talajon kb. 15—20 m. hosszú, 1 m. széles és kb. 70 cm. mély árkokat ásunk, $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ -részüket megtöltjük jó kövér iszappal, amelyre állott vizet eresztünk, hogy az árkok megteljenek. Majd emberi és baromfiürülékből, egy kevés korhadó falomból és konyhai moslékból keveréket készítünk, ezt beleöntjük az árkokba és összekeverjük az iszappal. Most egynéhány hálózattal pár ezer bolharákot fogunk a legközelebbi állóvízben. A háló lehet drótkarikára feszített sekély tülsák, vagy esetleg lepkefogóháló. Ezzel a hálózattal az állóvízben csak végig kell szántani a vízszint alatt s a hálót egy vödör vízbe befordítva, elég sok tenyészállatot kapunk, melyeket az elkészített tenyészőárkokba beleöntünk. Ha az árkokat a tó vizével töltöttük meg, a rákokcskák külön behelyezése el is maradhat, mert a víz hoz elég rákot magával, amelyek a kedvező körülmények között hihetetlenül elszaporodnak.

Az árkokat tavasszal, ha csak lehetséges, lecsapoljuk, kitisztítjuk és trágyalével megtrágyázva, újból megtöltjük vízzel.

Ha túlságos napfény és a hideg esők, valamint békák, gótlék és madarak ellen is megvédhetjük őket, oly halatlanul elszaporodnak a bolharákok, hogy az árkokból naponta 10—20 kg. bolharákot halászhatunk ki az említett hálózattal, anélkül, hogy számbeli apadásuk észrevehető volna.

A fölösleget megszáritva, tülszakokban raktározhatjuk s szűkebb időkben ezeket szórjuk be a pontyostavak etetőhelyein halainknak. A bolharákok a pontyok növekedésére, húsuk fejlődésére a legkitűnőbb táplálékot adják.

Zsírfelszívó természetes tápanyagot is tenyészthetünk nagy tömegben a következő eljárással:

Ismeretes, hogy a közönséges szobai vagy tífuszlevegő és rokonai (*Barborus, Musca, Nemopoda* és *Sepsis* fajok) állati vagy emberi ürülékbe rakják le petéiket. Legszívesebben kukoricával etetett sertés ürülékébe tojják a petéiket. Ha ezeket az anyagokat, baromfitrágyával keverten, nagyobb ládába dobjuk és ezt jól meglocsoljuk és esőtől és szélről védett helyre állítjuk, melyet a legyek könnyen megtalálhatnak, úgy nagy tömegekben tojják le a láda tartalmára petéiket, melyekből nyolc napon belül oly töménytelen nyúl fejlődik ki, hogy a láda tartalma csakúgy nyüzsög tőlük. Már most ezt a nyüves trágyát védett helyeken lapátonként a pontyostóba öntjük. A lassan sülyedő anyagot a pontyok átkutatják, a nekikvalót fölcsemegézik, a többi pedig a tófenékre száll le, ahol a tónak nagy hasznára válik, mert lényegesen hozzájárul ugyancsak a pontyok javát szolgáló plankton (apró állati és növényi szervezetek) képzéséhez.

Minthogy a légynyüveket rendszeresen föletetjük, nem kell a kellemetlen legyek elszaporodásától sem tartanunk. Marad azokból így is bőven.

Dr. Hankó Béla.

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Halászháló elleni panaszok. A f. év szeptember hó 16-án tartott választmányi ülés jegyzőkönyvének a „Halászat” október 15-iki számában való közzététele útján hírt adtunk arról, hogy panaszok merültek fel aziránt, hogy a hazai hálógyarak (cégek) általában véve kevés súlyt helyeznek a fonál és a kötés jószágára, holott, miután a nyersanyagunk jó, a versenyképes jó árú volna egyedül alkalmas arra, hogy a külföldi árút a piacról kiszorítsa.

Ezen közleményünkre kaptuk az egyik ismert nevű, nagyobb hálógyáros cég alábbi levelét:

„T. Országos Halászati Egyesület Budapest.

A „Halászat” című lap október 15-iki számában olvasom, hogy az igen tisztelt Egyesület szeptember hó 16-án tartott választmányi ülésén panaszok merültek fel a hazai hálógyarak, illetve szállító cégek készítményeire a fonál és a kötés jószágát illetően.

Kötelességemnek tartom az Egyesület s. i. ves. figyelmében ajánlani, hogy az ország egész hálóiban vásárolt szükségletének nagy részét én készítem és részben egyenest, részben budapesti viszonteladó útján szállítatom, azonban az általam szállított hálóra panasz még nem érkezett, de a vevő által önként adott elismerő nyilatkozatokkal rendelkezem.

Közös érdekből bátorkodom az Önök b. idejét igénybevenni azzal a kérelemmel, méltóztatassék velem közölni, milyen oldalról jöttek a panaszok, hogy utána nézhessek, vajjon az én hálómra is vonatkoznak-e ezek akár direkt, akár budapesti viszonteladók által szállítva és ha igen, akkor a hálókötőtelepemem előveszem azt a munkást vagy mestert, aki esetleg rossz árút készített.

Talán nem felesleges azt is említenem, hogy Arad—Temesváron keresztül egész Galacig és más megszállott területre is tőlem igen sok hálót rendelnek és panasz ott sem merült fel.

Nagyon kérem tehát ismételnem, hogy az esetleges panaszt akár Önök, akár az illetők által méltóztatásnak hozzám juttatni, ha az általam szállított hálónál fordult volna elő. Teljes tisztelettel.”

A közérdekre való tekintettel közreadjuk e levelet azzal, hogy a konkrét panaszokkal tessék az egyesület titkárságához fordulni, miután csak így lehet módunkban a panaszok orvoslásáról gondoskodni.

A Czibakháza-sápi halászati társulat f. évi szeptember hó 18-án tartotta Nagyrevén rendes évi közgyűlését Sváb Gyula elnökletével. A társulat évi jelentése szerint az 1922. évre vonatkozólag az elnökség megegyezésre jutott a bérllével s a bérllő az eredeti haszonbér szerződés szerint fizetendő 5000 K helyett a folyó évre 40,000 K haszonbért fog fizetni. Az érvényben levő haszonbér szerződés ez év végén lejárván, a közgyűlés elhatározta a társulat kötelekébe tartozó vízterületnek nyilvános árverésen újból való bérbeadását és annak határnapját október hó 24-re tűzte ki. Az 1921. évi számadások szerint 12,000 K értékpapír 23,771 K 97 fillér maradvány és 21,158 K 35 fillér bevétellel szemben 33,389 K 45 fillér kiadás merült fel, úgy, hogy a társulat vagyona 12,000 K névértékű értékpapír és 11,540 K 87 fillér készpénzmaradvány. A halászati jogtulajdonosok között kat. holdankint 25 K haszonrészesedést osztottak szét. Az 1922. évi költségeket 52,610 K 87 fillérrel irányozták elő.

A f. évi október hó 24-én Sváb Gyula elnökle alatt megtartott közgyűlésen a társulat kötelékébe tartozó vízterületet nyilvános árverésen bérbeadták. A hét bérleti jelentkező közül a mintegy 460 kat. holdnyi kiterjedésű vízterületet Bartha János és Valki Károly évi 801,000 K-ért kapta 6 évre bérbe. K.

A Szolnokvidéki alsótiszai halászati társulat f. évi szept. hó 19-én tartotta Szolnokon rendes évi közgyűlését gr. Bolza József elnökletével. Az igazgató évi jelentése szerint az elnökség a bérlőkkel az 1922. évre megegyezett a haszonbérnek 100% fel-emelésében, amely megegyezés a szerződésre reáveztetett.

Az 1921. évi zárszámadások szerint 117,796 34 K bevétellel szemben 117,510 03 K kiadás merült fel. Az 1923. évi haszonbért illetőleg az elnökség tárgyalásba bocsátkozott bérlőkkel, melynek eredményeként az 1923. évi haszonbért 12 q pontynak a budapesti vásár és vásárcsarnokok igazgatósága által kiadott „Hivatalos árjegyzék”-ben feltüntetett élő nagy pontynak 1923. évi átlagárából számított árának egyenértékében állapították meg.

Az 1923. évi költségeket 229,186 56 K-ban irányozták elő s ehhez képest a tagok évi járulékát kat. holdanként 1 K-ban állapították meg. K.

A Balaton halászati társulat f. évi október hó 5-én rendkívüli közgyűlést tartott Siófokon Dr. Lénárd János alelnök elnökletével, melynek egyedüli tárgya az elnök megválasztása volt, mivel az utolsó közgyűlés alkalmával elnökké választott gr. Hunyady József e tisztséget más irányú elfoglaltságánál fogva nem fogadhatta el. A közgyűlés egyhangúlag br. Inkey Pál, eddigi elnököt újra megválasztotta, aki a megválasztást elvi nyilatkozatának fenn-tartása mellett el is fogadta. K.

VEGYESEK.

Gondozzuk a hálóanyagot. Tudjuk, hogy manapság milyen rendkívüli drága a háló anyag, azt is tudjuk, hogy a háló használhatósága nemcsak azért van időbelileg korlátozva, mert szakad, hanem azért is, mert szétmállik. Ezt bizonyos apró, mikroszkópius szervezetek okozzák, amelyek ellen a nálo konzerválásával szokás védekezni. A kérdés gyakorlati fontosságának tudatában a keletporoszországi halászbérlők 2000 márka pályadíjat tűztek ki a következő feladat megoldására: „Melyek azok a hálópusztító szervezetek, amelyek főképpen a keletporoszországi édesvízi halászatnál figyelembe jöhetnek s miképpen lehet ellenük legcélszerűbben védekezni?” A pályázat határideje 1924. október 1.; háromtagú bíráló-bizottság dönt a pályadíj odaítéléséről. — Magyarázatul meg kell jegyeznünk, hogy Keletporoszországban, mai új határai között is, csak tóból is kerekén 1000 van mintegy 115,000 ha vízfelülettel, ami körülbelül kétszer akkora, mint a Balaton víztükré.

Újabb vizsgálatok a fagyasztás útján való élelmiszer-konzerválás köréből. A halszállítás és hakereskedelem igen fontos problémája a hal konzerválása. A hosszabb időre való tömeges elraktározás gyakran nagyon szükséges és kívánatos lenne, természetesen oly módon, hogy az árú értékéből ezáltal ne veszítsen, a raktáron tartott hal ne csak közegészségi szempontból legyen kifogástalan élelmiszer, de étellé feldolgozva, izre se különbözék a friss haltól.

Dr. Walter Stiles az angol tudományos és ipari kísérletügyi hivatal (Department of Scientific and Industrial Research) közleményeiben (Food Investigation Report No 7.) összefoglalta a hűtőipar módszereit és azok hatását az elraktározott élelmiszerekre, saját kísérletei alapján. Általában kétféle módszerrel dolgozhat a hűtőipar: 1. *hűtéssel*, mely az élelmiszert (hús, halat) a víz fagyáspontjánál valamivel magasabb hőfokon tartja és 2. *keményre fagyasztással*.

Az első módszer legfeljebb 3—4 heti időtartamon belül alkalmazható, ezen túl igen komoly veszély fenyeget már, mert ez a hőmérséklet a baktériumok és penészgombák élettevékenységét nem zárja ki teljesen, csak erősen lohasztja.

A második módszerrel azonban évekig is kitűnően konzerválhatók a húsneműek s a kísérletek azt mutatták, hogy a bennük lévő enzimek és vitaminok a fagy fölengedése után épek maradtak és uira aktívak lettek. Mikroszkópi vizsgálatok kimutatták, hogy a fagyott szövetek állapota különbözik a frissétől. Fontos kérdés már most, hogy ez az elváltozási folyamat visszafordítható-e? Például a tiszta víz vagy pecsétviasz — mint tudjuk — nem szenved változást belső szerkezetében a fagyasztás vagy megolvasztás következtében s ha az eredeti halmazállapot helyreáll, az anyag olyan, mintha semmi sem történt volna vele. Ámde nem így áll a dolog akkor, ha a víz szilárd lebegő, vagy kolloid-anyagokat tartalmaz. Halak és húskok körülbelül 80%-ban vízből állnak, melyben oldott kolloid- és kristalloid-vegyületek vannak. Ezek a fagy fölengedése után megváltoznak. Stiles felfedezte, hogy akkor, ha a keményre fagyasztás hirtelen történik, sokkal kevesebb ilyen irreverzibilis (meg nem fordítható) változás következett be.

A hűtőház levegője magában azért kevésbé alkalmas a tökéletes konzerválásra, mert a levegő rossz hővezető s a keményre fagyasztás így nem megy végbe a szükséges hirtelenséggel.

Sokkal tökéletesebb eljárás az erősen 0 C° alá (—20° C) hűtött sóoldatban való fagyasztás, mert így ez gyorsan történik meg. A sóoldat nem hatol be a húsba, mert az érintkező felületen hálózatos jég képződik sómaggakkal. (Csak az édes víz fagy meg!)

Az ily m don —15° C-ra fagyasztott marhahús színét felületén kissé megváltoztatja ugyan, de csirke, házinyúl, ürühús és hal még színváltozást sem szenved. (The Times 1922. július 4. p. 12.)

Dr. U. E.

Hivatalos árjegyzés. — A budapesti vásárcsarnokok igazgatóságának jelentése szerint október hónapban lanya felhozatal mellett az árak ingadozóok voltak.

A hidegebb idő beállván, a tőgazdaságok e hónapban már megkezdtek lehalászásait s így nagyban való eladások is gyakoriabbakká lettek. *Élő* ponty métermázsája 42,000—60,000 korona, *élő* kárász 18,000—25,000 korona között ingadozott. *Jegelt* halból a ponty 25,000—45,000 K, a harcsa 34,000 K, a csuka 10,000—13,000 K, az őnhal (balatoni) 7000 K, a fogassüllő 30,000—85,000 K, a balatoni keszeg 1500—8000 K, a balatoni garda 5000—6500 K, a keszeg 6500—8000 K ért el.

A kicsiben való árusításnál az áringadozásokat az alábbi összeállítás mutatja kilogrammonként fillérekben:

a) Édesvízi (élő) hal:	1922. október 6.		1922. október 27.	
	Vásár-csarnokokban	Nyílt piacon	Vásár-csarnokokban	Nyílt piacon
Ponty, nagy ...	6000—6500	3000—5000	6000—7200	4000—7000
" kicsiny ...	4000—5500	—	5500—6000	—
Harcsa, nagy ...	—	4000—4000	—	6000—6000
" kicsiny ...	—	—	—	—
Csuka, nagy ...	—	—	—	3500—6000
" kicsiny ...	5000—5000	—	7000—8000	—
Fogassüllő, dunai ...	—	—	5000—6200	—
Kárász ...	—	—	3000—35000	2500—32000
Czompó ...	—	—	—	—
Márna ...	—	4000—5000	—	—
Keszeg ...	—	—	—	—
Keszeg, kicsiny ...	—	—	9800—98000	—
Apró, kevert hal ...	—	—	9000—9000	—
b) Édesvízi jegelt (nem élő) hal:				
Ponty, nagy ...	4500—5000	2200—5000	4500—6000	2500—5000
" kicsiny ...	3200—4000	—	3500—4500	—
Harcsa, nagy ...	7000—7000	3200—5000	9000—9000	5000—6000
" kicsiny ...	6500—6500	—	5000—6500	—
Csuka, nagy ...	4000—5500	1800—4000	6500—7000	3000—5000
" kicsiny ...	—	—	4500—6000	—
Fogassüllő, dunai ...	—	—	—	—
I. Fogassüllő, balatoni nagy 3 kg.-on felül ...	—	—	—	—
II. Fogassüllő, balatoni nagy 2-3 kg.-os ...	8500—8500	5000—5000	11000—11000	5000—7000
III. Fogassüllő, balatoni kicsi 45 cm. h. fejjebb ...	5500—7000	—	8000—8000	—
IV. Fogassüllő, balatoni kicsi 35 cm. h. fejjebb ...	4000—4800	—	5500—6500	—
Keszeg, balatoni ...	—	—	700—1000	—
Garda, balatoni ...	—	—	800—800	—
Kárász ...	800—1800	2000—3000	2000—2000	2000—3000
Czompó ...	—	—	4000—4000	—
Márna ...	3500—3500	3600—4000	—	3500—4000
Keszeg ...	—	—	600—1200	800—1200
Pisztráng ...	—	600—1000	—	—
Keszeg, nagy ...	8500—8500	—	—	—
" kicsiny ...	7500—7500	—	9000—9000	—
Apró, kevert hal ...	—	—	—	500—2000

A lap kiadásáért felelős: Répássy Miklós.

Halászhálók

legjobb minőségű, 3—2-sodratú, hosszúságú kenderfonalból készült, úgyszintén halászkötelek, i-leng, horog, halászczerénák készen és megrendelésre kaphatók

Hirschfeld Ármin
Debreczen, József kir. herceg-u. 38.

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek **több ezer métermázsa** élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, **BUDAPEST**, Központi vásárcsarnok. Telefon: József 48—94

Élő harcsaivadékekért

nagy harcsa napiáránál magasabb árat fizetünk. Ajánlatok Haltenyésztő és Halkereskedelmi r.-t. Budapest 506 címre küldendők. Telefon: 79—46. Sürgőnczím: Haltenyésztő Budapest.

Hollandiai háló,

inslég, patentczérna, haláskötél, zsineg, fonál, varsa, varsapamut, horog készen és megrendelésre ismét állandóan kapható: **ÁDÁM MIKSA, BUDAPEST, IV., FERENCZ-JÓZSEF-RAKPART 6. TELEFON: József 61—48.**

Halértékesítő Részvénytársaság hálnagykereskedés

Árusító hely: **Budapest, IX., Központi vásárcsarnok**

Telep és iroda: **Budapest, IX., Csarnok-tér 5.**

Telefon nappal: **József 113—54.**

Telefon éjjel: **József 49—06.**

Központi iroda: **Budapest, V., Széchenyi-utca 1.**

Telefon: **154—44, 154—45.**

IFJ. SINGHOFFER ÁGOSTON és TÁRSAI ≡ HALNAGYKERESKEDÉS ≡

CZÉGTULAJDONOS:

HALTENYÉSZTŐ ÉS HALKERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Raktár és kereskedelmi iroda: **BUDAPEST, IX., ERKEL-UTCZA 3. SZ.**

TELEFON: nappal: József 48-48, éjjel: 54-04.

Központi iroda: **BUDAPEST, V., BÉLA-UTCZA 8. TELEFON: 79-46.**

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: **Tógazdaság Sárd, (Somogy m.).**

Sürgőnczím: **Tógazdaság Kiskorpád.**

Vasutállomás: **Kiskorpád.**

ősi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingauli pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd (Somogy megye).